

Alexander Stepanovic Popov

(16. 3. 1859 Turinskije Rudniki – 13.1. 1906 Petrohrad)

Narodil sa v jednej z najpriemyselnejších oblastí Ruska, na Urale, kde Polzunov zostrojil prvý ruský parný stroj a Čerepanov lokomotívu. Ako syn Popa študoval v seminári, ale po jeho absolvovaní opustil túto dráhu a v rokoch 1877-1882 vyštudoval fyziku na peterburskej univerzite. Stal sa profesorom a neskôr aj rektorom Peterburského elektrotechnického inštitútu.

Vyrastal v dobe, kedy triumfovala Maxwellova teória elektromagnetického poľa (1873) i elektrotechnika. Mohutné dynamá začínali vyrábať prúd, elektrická žiarovka a oblúkovka ožiarila Európu i Ameriku, rozkrútili sa prvé elektromotory, telefón a telegraf umožňovali pomocou drôtu okamžité spojenie na veľké vzdialenosti. Elektrodynamika bola kráľovnou fyzikálnych vied a jej vrcholom bol Hertzov dôkaz existencie elektromagnetických vln (1887) i dôkaz elektromagnetickej podstaty svetla. Preto sa i Popov zameril na túto problematiku, nesúhlasil však s Hertzovým názorom, že elektromagnetické vlny sú zaujímavé len teoreticky, pretože sa okamžite strácajú v priestore. Popov zastával názor, že prenos signálov elektromagnetickou cestou (bez drôtu) je možný, na prijatie (detekciu) slabých signálov je však potrebné citlivejšie

zariadenie – anténa. Svoj prijímač s anténou, ktorý spočiatku považoval za indikátor blížiacich sa búrok, uviedol do činnosti 7. 5. 1895. Realizácia jeho predstáv bola úspešná, takže už 24. 3. 1896 mohol na slávnostnom zasadaní Ruskej fyzikálno-chemickej spoločnosti v Peterburgu demonštrovať bezdrôtové telegrafné spojenie na vzdialenosť 250 metrov. Prvé slová vyslané do priestoru boli: Heinrich Hertz. Neskôr po zavedení antény na prijímači i vysielajúci uskutočnil spojenie na oveľa väčšiu vzdialenosť. To, v čo nedúfal ani Hertz, sa stalo skutočnosťou. Lenže Popov, vyčerpaný neustálymi problémami, konfliktmi a nepochopením, zomrel na mozgovú porážku ani nie 47-ročný.

Ocenenia bezdrôtovej telegrafie sa dožil až Talian Marconi, ktorý urobil rovnaký objav.

Časom sa vynorili otázky priority vynálezu bezdrôtovej telegrafie. Dnes sa všeobecne uznáva, že Popov je vynálezcom antény a že ako prvý použil pri Branleyho kohereri Wagnerovo kladívko, ktoré klopaním na železné piliny umožnilo v rýchlom slede opakovane použiť tento koherer.

Ruské vojenské loďstvo prvé využilo toto zariadenie v praxi. Náhodou bolo ešte pred „oficiálnym zahájením“ takto zachránených 26 námorníkov na ľadovej kryhe.